

Gezonde leiders

Geestelijk Leiderschap, deel 1

Malcolm Webber

Oorspronkelijke titel : Leaders
Serie : SpiritBuilt Leadership volume 2
Auteur : Malcolm Webber

Vertaling : Bart Lindeman voor ETACS-Veenendaal
Redactie : Jannemieke Kansen
Eindredactie : Pim van Arnhem
Uitgave : 2007, Impuls, Soest (versie 070514)

Informatie en bestellen

Impuls
van Hamelstraat 62
3762 JE Soest
tel. 035-6033344
e-mail: info@impulsonline.nl
internet: <http://www.impulsonline.nl>

Voor tekstvermeldingen is in het algemeen gebruik gemaakt van de Nieuwe Bijbelvertaling van het Nederlands Bijbel Genootschap. Gebruik van andere vertalingen is aangegeven.

1. HET 'AXION'-MODEL

3

Capaciteiten van gezonde leiders

Een gezond leider bezit een combinatie van drie bijzondere elementen:

1. Visie. In christelijke kringen zouden we dit ook 'roeping' kunnen noemen.
2. Karakter.
3. Vaardigheid.

Deze drie elementen vind je allemaal terug in de beschrijving van koning David in Psalm 78:

Zijn keuze viel op David, Zijn dienaar, Hij riep hem weg bij de schapen, haalde hem achter de zogende oaien vandaan en maakte hem een herder van Zijn volk Jakob, van Israël zijn eigen erfenis. David was een herder met een zuiver hart, met vaardige hand heeft hij hen geleid.

(Ps. 78:70-72; NIV¹)

De verzen 70-71 laten de *roeping* van David zien:

Zijn keuze viel op David, Zijn dienaar, Hij riep hem weg bij de schapen, haalde hem achter de zogende oaien vandaan en maakte hem een herder van Zijn volk.

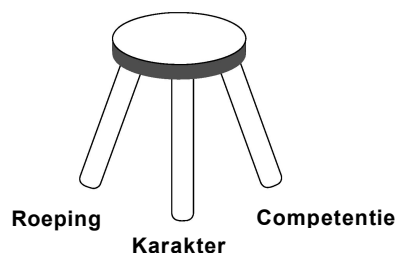
Vers 72a toont zijn *karakter*:

David was een herder met een zuiver hart.

Vers 72b beschrijft zijn *vaardigheid*:

Met vaardige hand heeft hij hen geleid.

Net zoals een krukje drie poten heeft, zijn er drie basiselementen voor effectief leiderschap. Alle drie moeten *aanwezig* en *in balans* zijn om de leider succesvol te maken. De basiselementen zijn dus: roeping, karakter en vaardigheid.

¹ Soms zul je in deze cursus de opmerking 'NIV' aantreffen, omdat een letterlijke vertaling van de Engelse 'New International Version' in dat geval de bedoeling van de schrijver beter weergeeft en duidelijker aansluit bij het voorafgaande of wat volgt.

Wat zou er gebeuren als één element in het leven van een leider zou ontbreken?

1. Als een leider een sterke *roeping* en een sterk *karakter* zou hebben, maar zwak is wat *vaardigheden* betreft, zou hij een grote puinhoop aanrichten! Er zouden heel veel geweldige ideeën, goede plannen, passie, ijver, oprechtheid en godsvrucht zijn, maar de organisatie zou slechts weinig daadwerkelijk tot stand brengen.
2. Als de leider een sterk *karakter* bezit en sterke *vaardigheden* heeft, maar zwak is wat betreft *roeping en visie*, dan zou de organisatie als een goed geoliede machine lopen, maar het zou heel goed kunnen dat er niets belangrijks tot stand zou komen.
3. Als we een leider hebben met een sterke *roeping* en sterke *vaardigheden* maar een erg zwak *karakter*, dan hebben we een 'worst case scenario'! Deze combinatie betekent een ramp voor de leider en iedereen in de organisatie. Om met Howard Hendricks te spreken: 'De grootste crisis vandaag de dag is de crisis in het leiderschap. Het grootste gevaar bij leiderschap is een crisis in karakter. Denk je eens in dat je iemand wel goede managementtechnieken en leiderschapskwaliteiten bijbrengt maar geen integriteit; dan zou je hem gewoon opleiden tot "een betere oplichter".'

Kortom, de drie kwaliteiten die aanwezig *moeten* zijn voor effectief leiderschap, zijn: karakter, roeping en vaardigheid.

Maar is dit voldoende? Is dit model toereikend om een volwassen, in balans zijnde en effectieve christelijke leider te omschrijven? Ontbreekt er niet nog iets?

De context voor gezonde leiders

Er ontbreken twee elementen in ons model: Christus en gemeenschap. Dit zijn de twee grootste geboden die Jezus ons gaf:

Om hem op de proef te stellen vroeg een van hen, een wetgeleerde: 'Mees-ter, wat is het grootste gebod in de wet?' Hij antwoordde: 'Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw ver-stand. Dat is het grootste en eerste gebod. Het tweede is daaraan gelijk: heb uw naaste lief als uzelf. Deze twee geboden zijn de grondslag van alles wat er in de Wet en de Profeten staat.'

(Mat. 22:35-40)

De leider moet een goede relatie met God en met zijn broeders hebben.

Eigenlijk zijn er dus vijf elementen die aanwezig moeten zijn bij een effectieve leider: Roeping, Karakter, Vaardigheden, Christus en Gemeenschap.

Laten we deze vijf nu eens op een rijtje zetten. Wat zou het eerst komen? Welke van deze vijf brengt welke tot stand?

Ons model voor de holistische christelijke leider begint met een persoonlijke relatie met Jezus Christus. De leider moet God kennen. Christus *moet* op de eerste plaats komen.

Want niemand kan een ander fundament leggen dan er al ligt – Jezus Christus Zelf.

(1 Kor. 3:11)

Hij is het hoofd van het lichaam, de kerk. Oorsprong is hij, eerstgeborene van de doden, om in alles de eerste te zijn.

(1 Kol. 1:18)

Echt geestelijk leiderschap is niet mogelijk als Christus niet op de eerste plaats komt! Als Christus niet op de eerste plaats staat, zullen de andere vier elementen niet werken; het is als een lichaam zonder hoofd!

Een leider zal nooit goed functioneren in de omgang met anderen als Christus niet op de eerste plaats staat in zijn leven:

Ook wij waren eens onverstandig, ongehoorzaam, op de verkeerde weg, slaaf van allerlei begeerten en lusten. Ons leven stond in het teken van boosaardigheid en afgunst, we verafschuwden en haatten elkaar.

(Titus 3:3)

Zonder Christus op de eerste plaats zal het karakter van een leider zondig zijn:

Op gezag van de Heer zeg ik u dus met klem: ga niet langer de weg van de heidenen met hun loze denkbeelden. In hun geest heerst duisternis en ze zijn vervreemd van het leven met God, omdat ze hem niet kennen en hun hart voor hem gesloten hebben. Afgestompt als ze zijn, geven ze zich over aan losbandigheid en storten ze zich in allerlei zedeloze praktijken.

(Ef. 4:17-19)

Zonder Christus op de eerste plaats zal de leider geen andere roeping kennen dan hopeloosheid en nietigheid:

Bedenk dat u destijds niet verbonden was met Christus, geen deel had aan het burgerschap van Israël en niet betrokken was bij de verbondssluitingen en de beloften die daarbij hoorden. U leefde in een wereld zonder hoop en zonder God.

(Ef. 2:12)

Helaas komt bij veel christelijke leiders hun roeping op de eerste plaats en vervolgens proberen ze Christus te *gebruiken* om hun eigen ambitieuze, ego-centrische visie tot stand te brengen. Maar Hij zal nooit accepteren dat Hij op de tweede plaats komt in iemands leven. We zouden niet om kracht moeten bidden, voordat we eerst hebben gebeden om Christus te mogen kennen. We zouden het Woord van God niet voor onderwijs moeten gebruiken, voordat we het Woord eerst hebben gebruikt om Hem te leren kennen. De bediening moet niet op de eerste plaats staan: in alles moet Christus voorrang hebben.

Ten slotte zijn iemands vaardigheden waardeloos als die losstaan van Christus. Zonder Christus op de eerste plaats is de leider tot niets in staat dat waarde heeft in de ogen van God:

Wij allen zijn onrein geworden, onze gerechtigheid is als het kleed van een menstruerende vrouw.

(Jes. 64:5)

Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. Als iemand in mij blijft en ik in hem, zal hij veel vrucht dragen. Maar zonder mij kun je niets doen.

(Joh. 15:5)

Christus moet op de eerste plaats staan! De leider *moet* God kennen. Hij moet met God wandelen, en vanuit zijn relatie met Jezus zal hij vooruitgang boeken op elk van de gebieden van leiderschap.

Dit is niet slechts de 'beste' manier; het is de *enige* manier om tot écht christelijk leiderschap te komen. Al het andere valt slechts onder de werken van het vlees.

Ten tweede moet de persoonlijke relatie van de leider met Jezus uitwerking krijgen in zijn dagelijks leven, in de verschillende omgevingen waarin hij verkeert: zijn gezin, de gemeente, de teams waar hij deel van uitmaakt, en de gemeenschap van de wereld in bredere zin.

In deze context van Christus en gemeenschap zal het karakter in het leven van de leider worden gevormd. Het leven van Christus waaraan uitdrukking wordt gegeven, en dat wordt uitgewerkt in de gemeenschap, zal een godvruchtig karakter tot ontwikkeling brengen.

Als God het karakter van iemand gevormd heeft, kan Hij hem een roeping toevertrouwen. Als een leider eenmaal een roeping heeft ontvangen, heeft hij vaardigheden nodig om die roeping te vervullen.

Hiernaast ziet u de logische volgorde van de elementen binnen ons model voor gezond geestelijk leiderschap.

Leiders met verkeerde prioriteiten zullen nooit tevreden zijn en alles wat zij ooit zullen voortbrengen zal in de ogen van God zijn als het kled van een menstruerende vrouw (Jes. 64:5), waardeloze werken van hout, hooi en stro:

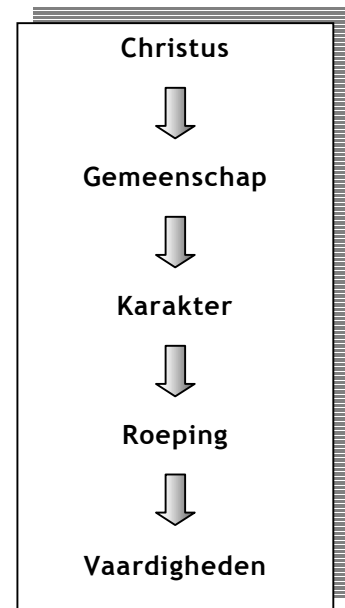
Want niemand kan een ander fundament leggen dan er al ligt – Jezus Christus Zelf. Of er op dat fundament nu verder wordt gebouwd met goud, zilver en edelstenen of met hout, hooi en stro, van ieders werk zal duidelijk worden wat het waard is. Op de dag van het oordeel zal dat blijken, want dan zal het door vuur aan het licht worden gebracht. Het vuur zal laten zien wat ieders werk waard is.

(1 Kor. 3:11-13)

Het fundament moet goed zijn en vervolgens moet het bouwen op dat fundament goed gebeuren. De vier overige elementen komen allemaal voort uit de eerste: Christus.

Als men de gemeenschap op de eerste plaats zet, zal een oppervlakkige, humanistische sociale vereniging het resultaat zijn. Als karakter op de eerste plaats komt, zal het ontaarden in wetticisme en zelfrechtvaardiging. Als leiders roeping op de eerste plaats zetten, zal competitie en het identificeren van gaven het resultaat zijn. Als vaardigheden op de eerste plaats worden gezet zal het resultaat zijn dat men op zichzelf gaat vertrouwen en er alleen dingen bereikt worden door menselijke inspanningen; het lijkt alsof de leiders succes hebben, maar dat succes is leeg en van korte duur.

Leiders die de verkeerde prioriteit hebben gesteld, zullen nooit voldoening vinden. Daarnaast zullen ze altijd onzeker blijven in hun leiderschap, omdat alleen Christus echte zekerheid kan geven. Onzekere leiders worden helaas

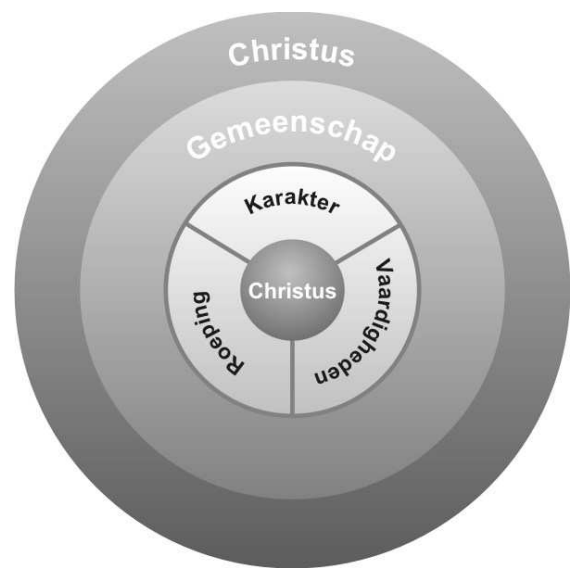

maar al te vaak leiders die anderen misbruiken; ze gebruiken andere mensen om hun eigen waarde en betekenis op te bouwen.²

Dat is de logische volgorde van de elementen voor gezond christelijk leiderschap. Maar we moeten niet denken dat we deze kenmerken na elkaar moeten aanpakken – alsof een leider eerst volwassen moet zijn in Christus, voordat hij ingaat op zijn behoefte aan gemeenschap, enzovoort. De leider moet op alle vijf gebieden tegelijk groeien. Daarom is het beter om de relatie tussen de vijf elementen op onderstaande manier weer te geven.

Christus en de gemeenschap zijn de *context* voor gezond leiderschap; de leider moet in Christus én in de gemeenschap zijn. Karakter, roeping en vaardigheden zijn de *capaciteiten* die in hem aanwezig moeten zijn.

Christus is de bron voor karakter, roeping en vaardigheden. Christus is ook de bredere context voor echte gemeenschap. In de gemeenschap wordt karakter gevormd, de roeping wordt duidelijker en de vaardigheden zijn daar toepasbaar.³

We zullen nu elk element van het model in detail gaan bekijken.

² Lees meer hierover in *SpiritBuilt Leadership #6: Abusive Leadership* door Malcolm Webber.

³ Dit model geeft ook het belangrijke verschil aan ten opzichte van het 'Weten, Doen en Zijn' model, dat gewoonlijk wordt gebruikt bij christelijke leiderschapsontwikkeling: wie we *van onszelf* zijn (onze kennis, ons karakter en onze vaardigheden) is bij lange na niet zo fundamenteel of belangrijk als wie we *zijn in Christus en in de gemeenschap*. Het 'Weten, Doen en Zijn' model geeft onvoldoende aandacht aan de centrale plaats die de persoon Christus moet krijgen, en het belang van de gemeenschap in het leven en de bediening van de christelijke leider – hoewel het al een hele verbetering is ten opzichte van de traditionele uitsluitend scholingsgerichte benadering van sommige seminaries.